

Innspill til statsbudsjettet 2024 fra FIN, innovasjonsselskapene

I omstillingen av Norge har innovasjonsselskapene en sentral rolle. De utgjør en innovasjonsinfrastruktur som kobler sammen gründere, etablert næringsliv, forskning/akademia og kapital for å utvikle fremtidens næringsliv. Foreningen for innovasjonsselskaper i Norge har medlemmer som jobber med kommersialisering fra forskning, inkubasjon, tidligfasekapital, testfasiliteter og klyngeutvikling.

Vi befinner oss i en svært krevende verdenssituasjon med enda dårligere tid til å løse klimakrisen. Dette krever at vi prioriterer midler som tilrettelegger for at nytt, grønt og eksportrettet næringsliv får vokse fram.

Ekstra arbeidsgiveravgift på lønninger over 850 000 kr.

Prop. 1 LS, Del 2, kap. 5.1

Mangel på kompetanse er blant de største veksthindrene for norske bedrifter. Forslaget om økt arbeidsgiveravgift for arbeidstakere med lønn over 850 000 kr., er en særavgift på høykompetent arbeidskraft som straffer de bedriftene vi trenger flere av hvis vi skal omstille oss vekk fra olje- og gass. Avgiften rammer innovasjonssystemene og de som jobber med å få frem nytt næringsliv, og særlig oppstartsselskaper, høyvekstforetak og SMB-segmentet. Disse virksomhetene er i svært hard konkurranse om talenter.

Vi ber om at den ekstra arbeidsgiveravgiften fjernes i sin helhet fra 1.1.2024.

Skjerming av formuesskatt på investeringer i oppstarts- og vekstselskaper

Prop. 1 LS, Del 2, kap. 4

Vekstselskaper utvikler varer og tjenester med stor innovasjonshøyde for et internasjonalt marked. Dette krever store investeringer i ulike faser før selskapet er modent nok til å kunne børsnoteres. I disse fasene er selskapene særlig sårbare for formuesskatten, ettersom formuesverdsettelsen av selskapet prises svært høyt når de henter kapital.

For å dekke regningen, må eierne enten ta ut verdifull investeringskapital fra selskapet i form av utbytte lenge før selskapet er lønnsomt, eller selge aksjer i eget selskap. For å få tilstrekkelig avkastning, selges eksempelvis aksjene til utenlandske aktører, som bidrar til å vanne ut den norske eierandelen i fremtidens eksporteventyr. Vi mener at formuesskatten bør fjernes, subsidiært at det bør innføres ordninger som skjærer gründere av høyvekstforetak fra de negative virkningene av formuesskatten. Det må utredes ulike ordninger for hvordan dette kan realiseres.

Vi ber om at formuesskatten fjernes eller differensieres for å styrke norsk eierskap.

Omprioritere midler for det grønne skiftet, flere arbeidsplasser og økt eksport

Vi er bekymret for at en for sterk sektorvis budsjettbehandling bidrar til at virkemidler og ordninger som bør ses i sammenheng ikke sikres tilstrekkelig med finansiering. Vi ber om at det omfordeles midler til følgende satsinger i statsbudsjettet for 2024:

- Satsingen på kommersialisering fra forskning økes fra 60 mill. kr. til 160 mill. kr. NFD: Kap. 920 Norges forskningsråd post 50 Tilskudd til næringsrettet forskning / KD: Kap. 285 Noregs forskningsråd post 51 Strategiske forskningsprioriteringar
- Styrke kapital i tidligfase ved å øke bevilgningen til Investinor fra 150 mill. kr til 900 mill. kr. NFD: Kap. 952 Investinor post 50 Risikokapital og post 95 Kapitalinnskudd
- Ny satsing på skalering i Sivas inkubasjonsprogram på 25 mill. kr. NFD: Kap. 2426 Siva SF post 70 Tilskudd / KDD: Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling.
- Norsk katapult økes fra 214,3 mill. kr. til 600 mill. kr. NFD: Kap. 2426 Siva SF post 71 Tilskudd til testfasiliteter
- Klyngeprogrammet økes fra 154,6 mill. kr. til 275 mill.kr. NFD: Kap. 2421 Innovasjon Norge post 71 Innovative næringsmiljøer / KDD: Kap. 553. Regional- og distriktsutvikling post 74 Klynger og innovasjon.

Styrke satsingen på kommersialisering fra forskning for økt verdiskaping og eksport

Flere utredninger slår fast at Norge har et stort potensial for mer næringsutvikling pr. investerte forskningskrone.

I 2023 har det blitt opprettet en ny søknadsbasert ordning i Forskningsrådet som erstattet FORNY2020-programmet og teknologioverføringskontorenes (TTOenes) tidligste kommersialiseringsarbeid.

I den nye ordningen, er det godkjente forskningsinstitusjoner som er søkere i motsetning til de 10 etablerte TTOene. Dette har økt antallet mulige søkere fra 10 til 160. Det er avsatt 60 mill. kr. til ordningen som er spredt på 16 ganger så mange aktører som tidligere.

For å møte Norges behov for omstilling, verdiskaping og etablering av nye næringsområder, foreslår vi at det settes av minst 160 mill. kr. til den nye søknadsbaserte ordningen i Forskningsrådet.

Satse på skalering i Sivas inkubasjonsprogram for økt verdiskaping og eksport

Bedrifter med høyt vekstpotensial preges av stor innovasjonshøyde, og vil følgelig løse mange av morgendagens utfordringer og bidra til å tette eksportgapet. Slike skaleringsbedrifter er viktige for sysselsetting, ettersom to av tre nye arbeidsplasser i Norge skapes i nye bedrifter.

I 2023 trådte et nytt tiårig inkubasjonsprogram i kraft bestående av 35 inkubatorer lokalisert i alle landets regioner. De siste ti årene har over 6 000 bedrifter, både oppstart og etablert næringsliv, fått rådgivning innen forretningsutvikling av inkubatorene. I programmet får gründere og bedrifter hovedsakelig hjelp i oppstartsfasen og frem til markedsintroduksjon. Her slippes de fleste bedriftene og for få oppnår internasjonal vekst.

Inkubatorene er i en svært god posisjon til å hjelpe bedrifter med internasjonal vekst og eksport siden de har spisskompetanse innen forretningsutvikling, kapitalinnhenting, salg og marked. De inngår i et nasjonalt nettverk hvor de samarbeider på tvers, som betyr at bedriftene får tilgang på landets beste kompetanse uavhengig av lokasjon.

Vi foreslår en øremerking av 25 mill. kr. til skaleringstiltak i Sivas inkubasjonsprogram for at flere bedrifter skal oppnå internasjonal vekst. Midlene skal benyttes til å etablere samarbeidskonsortier for de mest lovende bedriftene.

Styrke Norsk katapult for grønn industrialisering og økt eksport

Det er etablert fem norske bransjespesifikke testsentre i tillegg til en ordning med åtte såkalte noder (testfasiliteter i distriktene koblet til de fem etablerte sentrene). Her stiller industriaktører eksisterende utstyr tilgjengelig for andre bedrifter, og som gulrot får de delfinansiering i nytt utstyr. Norsk katapult møter et tydelig behov i markedet. Mer enn 1 000 bedrifter får årlig verdipøkende tjenester fra katapultene.

Norsk katapult er avgjørende for å realisere ambisjonene i strategiske veikart som «Grønt Industriløft 2.0» og «Veikart for Helsenæringen», men sentrenes økonomiske handlingsrom er på smertegrensen, og de industrielle partnernes motivasjon trues av manglende bevilgninger.

Vi foreslår en bevilgning på 600 mill. kr. til testfasiliteter. Midlene bør gå til en forsterket satsing på eksisterende sentre, til testfasiliteter i distriktene, og til etablering av nye sentre som ikke dekkes av eksisterende sentre innen områder som f.eks. helse, energi og klima.

Styrke klyngeprogrammet for grønn omstilling og økt eksport

Klyngene våre utgjør en avgjørende infrastruktur om vi skal lykkes med våre ambisjoner innen næringsutvikling og eksport. De er lokalisert over hele landet og samler ca. 2 300 bedrifter i tillegg til FoU-aktører og kapitalmiljøer.

Tall fra 2022 viser at bedrifter som er medlem av klynger har høyere verdiskaping, høyere salgsinntekter og flere ansatte sammenlignet med bedrifter som ikke er medlem av klynger.

Totalbevilgningen til klyngeprogrammet bør være på 275 mill. kr. 225 mill. kr. bør gå til å oppjustere programmet tilbake på 2021-nivå (inflasjonsjustert 2021-kroner). I tillegg bør 50 mill. kr. avsettes til delprogram for modne klynger, slik at de modne klyngene sikres et finansieringstilbud for å gjennomføre større prosjekter som bidrar til å nå regjeringens ambisjoner innen eksport og grønn industriell omstilling.

Vennlig hilsen,

Trine Ellingsen
daglig leder, FIN